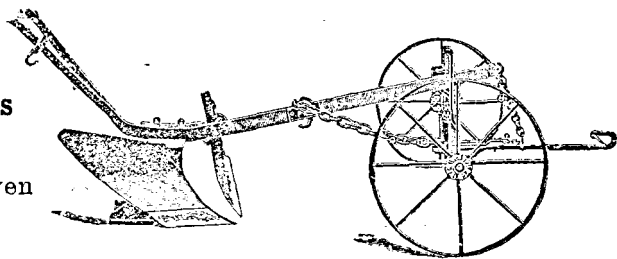

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyári raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

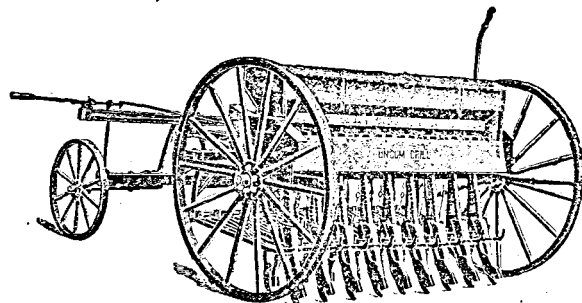
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

1266

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli diszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak: BEOCSINBAN Szerémszég Pétervárad mellett.	Iroda: BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 10.
---	---

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normaliaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságot.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

Sárga János, Kolozsvárt

ékszerész, mü-ötvs, egyházi szerek müintézete.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát arany-, ezüst nemükben, drágakő-ékszerekben, valamint Angol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitünően berendezett mütermében készít ezüstnemüket, ékszereket, valamint magyar disz-ékszer és egyházi felszereléseket. 1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Schwarz József és Társa Budapest,

Váci-körút 26-ik szám.

Gépraktár, gépszijgyár, műszaki iroda.

Szállít:

CSÉPLŐTULAJDONOSOKNAK,
GAZDASÁGOKNAK, URADALMAK-
NAK, MŰHELYEKNEK, MEZŐGAZDA-
SÁGI és IPARI GYÁRAKNAK, BANYÁK-
NAK és mindennemű üzem számára:

GÉPEKET, ESZKÖZÖKET, SZER-
SZÁMOKAT, JAVÍTÁSI KELLEKEKET
SZERELVÉNYT, SAJÁT GYÁRTMÁ-
NYU SZIAKAT, PONYVÁT, TÖMLŐT,
FECSKENDŐT, SZIVATTYÚT.

1469.

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca 25. szám.

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagybecsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánczárak, Beocsini-Cément, Gipsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékárak, Gépszijj, Gépolaj, Gépszir, Kocsikenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelőlemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkannák stb.

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

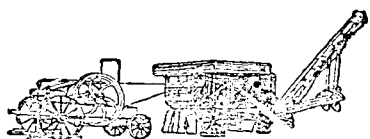
Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

1903. évi beszerzési kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve.
1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

A jelenkor legegyszerűbb és
legtökéletesebb motorcséplő-
készlete.

Gépész nélkül könnyen kezelhető.

Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében
használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Báró Kemény József urnál Maros-Németi (Erdély).
Zejkfelvi Zeyk Dániel főispán urnál Nagy-Enyed.
Gróf Mikos Kelemen urnál Magyar-Csetve.
Meskó Jakab urnál Csikmádéfalva stb. stb.

Legbiztosabb olesó üzem!

Árjegyzék kívánatra bérmentve

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmotorait
malom- és iparüzemre, valamint

VILLLAMOS BENZINLOKOMO-
BIL-ESÉPLŐKÉSZLETEIT
KETTŐS TISZTÍTÓ-SZERKE-
ZETTEL.

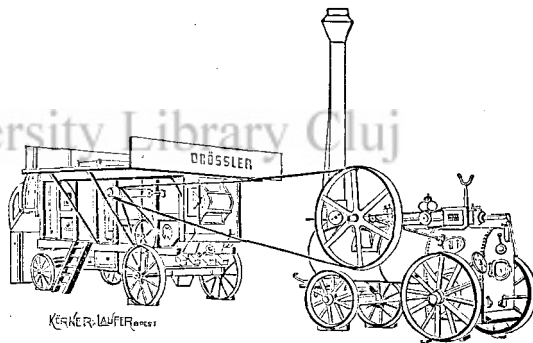
Egyedül létező újdonság.
Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
Külön mezőgazdasági géposztály:
gőzgépek, malmok, járgá-
nyok, cséplők, vetőgépek stb.

1454

Drössler Károly

cs. és kir. gazdasági gépgyár BUDAPEST,
VI. Váci-körút 59. 1449

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Gőzcséplőket,
Járgányos- és kézi cséplőket, Benzin- és nyersolajmo-
torokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket.

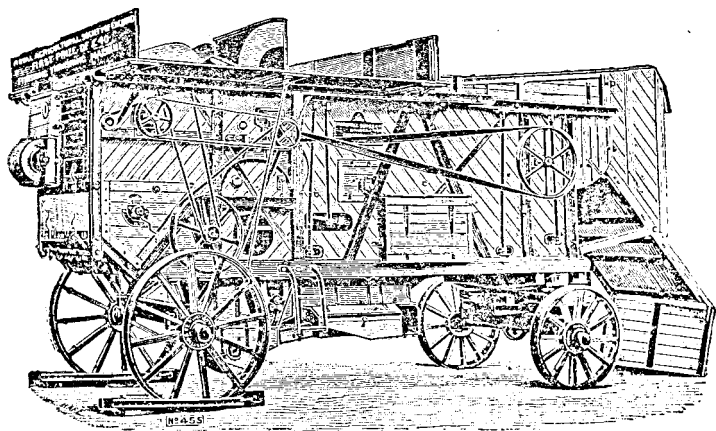

Gőzeke-készlete-
ket szállít szolid
kivitelben, kedvező
fizetési feltételek
mellett.

Árajánlattal és költség-
vetéssel kívánatra díj-
mentesen szolgálunk.

Képviselők ke-
restetnek.

GRAEPEL HUGÓ gépgyáros Marshall Sons & Co. L. vezérigazgatója
BUDAPEST, V., Váci-ut 40-46.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára kül-
deni és visszafogadni, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta leírását, mintát és elismerő levél
juzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. 1066

Ajánlja:

Eredeti MARSHALL-
féle gőzlokomobil-
jait, saját gyárt-
mányú legújabb
cséplőgépeit, szaba-
dalmazott kombi-
nált gabona- és
lőher cséplőgépeit
és törekrostaikat
vaslemezről.

A folyó évben
körülbelül 1000
dbot szállítottam.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63,

áttal a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lőher-cséplők,
tisztító-rosták, koroklyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecs kavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
ecél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

1242

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti verse-
nyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1323

fegyvergyár és (präcios) puskaműves

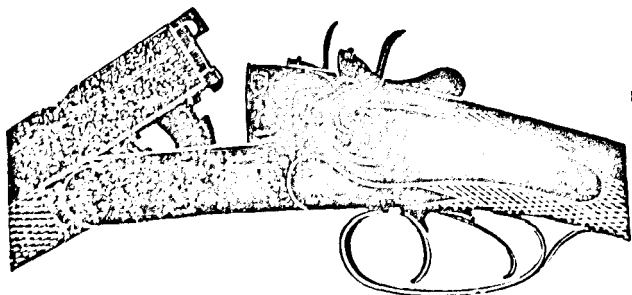
FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármely
rendszerű vadász- és czellövő-fegyvereket legjobb és
legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű
DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Újdonság: Browning-féle automatikus
serót ismétlő fegyver 225
korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdasági népoktatás. <i>Péterffy József.</i>	45
Az őszi ugar tavaszi munkájáról. <i>Csontos Miklós.</i>	46
Szövetkezzünk baromfi-tojásaink értékesítése végett. <i>Z. K. E.</i>	47
A tyúk „sárgaláb—fehér láb“ elméletéről. <i>Geltch Lajos.</i>	47
Tejkonzervek. <i>Baró Malcomes Jeromos.</i>	48

Kisebbségi közlemények.

Komlóskerti kísérletek. — A burgonyaszállítványok megfagyása ellen. — A borsózsik. — Sertéshizlalás Dániában.	49
---	----

Egyleti élet:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet ig.-vál. ülése.	49
---	----

Vegyes közlemények.	50
-----------------------------	----

Hirdetések.

Gazdasági népoktatás.

Korunk minden számottevő nemzetének az ereje saját közgazdaságában van. Ebből magyarázható meg, hogy a minden téren való haladás hatalmas versenyében az egyes nemzetek gazdaságuk fejlődését oly különös gondal ápolják. Mivel pedig úgy a nagy általánosságban, mint különösen hazai viszonyaink mellett látjuk, hogy a mi haladás van a mezőgazdaságban, az is természetes, hogy ennek kellene a leg gondosabb ápolásban részesülni.

A mezőgazdaságból fejlődött ki az ipar és a kereskedelem, de a fejlődés nem volt arányos. Bámulatos az a haladás, a melyet aránylag rövid idő alatt az ipar és kereskedelem az emberi korról jóformán egyidős mezőgazdasággal szemben elért. Sőt elmondhatjuk, hogy a mi haladás van a mezőgazdaságban az is jelentékeny részben a gépek és vasutak révén egyenesen az ipar érdeme.

Szinte bámulatos, hogy ama termő talajról, a melyen mindennap járunk, amely az egész szerves világ tápláló anyja, s a mely, ha egyszer megtagadja adományát, a legborzasztóbb csapások egyike, az éhínség köszönt be, még alig pár évtized előtt kevesebbet tudtak az emberek, mint a csillagok járásáról. Azonban a közelmúlt évtizedek alatt az intéző körök meggyőződtek arról hogy az őstermelés ez ága nem csak a millióknak nyújt kenyeret, hanem a nemzeti vagyonszűkülésnek is jelentékeny tényezője. Törekedtek is lehetőleg fejleszteni és a vámszerződésekkel mennél jobban megvédeni.

Elég szembevetően igazolják ezt az észak-amerikai Egyesült-Államok, melyeknek Európát már majdnem tulszárnyaló ipar mellett a mezőgazdaság a vagyonszűkülés óriási ősforrása. Közelebről pedig Németország, Franciaország, sőt a szomszédos Ausztria is a különböző intézmények egész sorával törekednek a mezőgazdaságot a fejlődés mennél nagyobb fokára emelni. Tehát az egyes nemzetek a szó szoros értelmében mezőgazdasági politikát üznek, melyet a legszembevetőbbben a folyamatban lévő Németországgal kötendő vámszerződés igazol.

Ha a fejlett iparral rendelkező államok ennyire törekednek mezőgazdasági politikát üzni, mennyivel jobban rá van utalva erre hazánk? Eppen ezért minden olyan intézmény, melynek célja mezőgazdaságunk fejlesztése és ezzel a termelői képesség nagyobbítása, különös figyelembe részesítendő.

A termelés intenzívebbé tételében pedig kétségkívül a szakoktatásnak jut a főszerep. A dolog természeténél fogva tehát olyannak kell lenni a szakoktatásnak, hogy a termelés összes ágaiban módot és alkalmat nyújtson minden gazdának arra, hogy a rendelkezésére

álló területen a legkisebb befektetéssel a lehető legnagyobb jövedelmet legyen képes elérni. Ez pedig csak kellő szakértelem mellett lehetséges, mint azt a nagy- és középbirtokok igazolják. Ennek az egyedüli eszköze elsősorban pedig, a mint már említettem, a szakoktatás.

A gazdasági szakoktatással foglalkozik hazánkban egy gazdasági akadémia, négy gazdasági tanintézet, tizenöt földműves-iskola, öt vincellér-iskola és egy kertészeti tanintézet. A vincellért iskoláról és kertészeti tanintézetéről nem szólva, s többi intézet elsősorban a földművelést és gazdasági állattenyésztést kultiválja. Az akadémia és a tanintézetek kizárólag a nagy- és középbirtok szolgálatában állanak. A földműves-iskolák a kisbirtokosok gazdasági szakismereteit volnának hivatva kielégíteni. Lássuk tehát, hogy valóban a mai létszám mellett ez intézetek csakugyan kielégítik-e a közszükséget. Hogy ezt mennél szembevetőbbé tegyük, lássuk a birtok megoszlásunkat.

Magyarországon 2,667,808 birtokos kezén van 43,477.275 kat. hold terület 2,486.265 darabban. Ezek pedig nagyság szerint így oszlanak meg:

1.	5 holdig terjedő törpebirtok	1,444.440
2.	5-30 " " parasztbirtok	903.110
3.	30-200 " " kis középbirtok	118.981
4.	200-1000 " " val. középbirtok	13.748
5.	1000-1.0000 " " uradalmi birtok	5195
6.	10.000 holdon felül latifundium	231
	Összesen	2,486.265

Hozzávetőleg e mennyiségekből esik:

1.	törpebirtokra	6,605.189 kh.
2.	parasztbirtokra	8,421.800 "
3.	a kis középbirtokra	6,740.000 "
4.	a való középbirtokra	6,660.000 "
5.	az uradalmi birtokra	14,240.000 "
6.	latifundiumokra	3,930.900 "
	Összesen	46,597.889 kh.

vagyis százalékokban kifejezve az összes földbirtokból: a törpe birtokra esik 14.2 százalék, a parasztbirtokra esik 18.0 százalék, a kis-középbirtokra esik 14.4 százalék, a valódi középbirtokra esik 14.3 százalék, az uradalmi birtokra esik 30.6 százalék, és a latifundiumra 8.5 százalék, összesen 100.00 százalék.

Közelebről vizsgálva e számokat, látjuk, hogy hazánkban a nagybirtok van tulsúlyban, mert az összes területnek majdnem 40 százalékát, vagyis kétötödét foglalja el; utána következik a kisbirtok 32.2 százalékkal, vagyis a területnek majdnem egyharmadával és végre legkisebb a középbirtok, mely csak 28.7 százalékot foglal el. Igaz ugyan, hogy e számadatokra, mint a valóságnak föltétlen megfelelőkre nem lehet támaszkodni, a mint ezt a földművelésügyi miniszter is a jelentésben beismeri; ámde átlagos viszonyok mellett is az érintett adatok a gazdasági szakoktatás

**Jobb
és megbízhatóbb
magvak**

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

**magkereskedése
Budapesten**

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

ÁRJEGLYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Megbízható tisztaságú és csiraképes

gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvak

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

szempontjából kiváló figyelemre tartanak számot.

Ugyanis kerekaszámban *husz millió* katasztrális hold az a terület, melynek birtokosai gazdálkodnak úgy, a mint apáiktól látták. A szántóföldeken nem találkozunk a vetésforgóval, ritkán a három nyomásos rendszerrel, nincs kis gazdáinknál okszerű rét és legelő mivélés, vagy ha néhol valami nyomával találkozunk is, az elenyészően csekély. Ezzel szemben látjuk az ugart, mely ámbár az utóbbi 25—30 év alatt mintegy nyolc százalékkal csökkent, azért még mindig országos átlagban 15 százalékra tehető. Az ugar pedig csakis a kisbirtokok kategóriájára esik. Tehát, a hol szociális szempontból a legszükségesebb volna a termelés fokozása, éppen ott a legkisebb a föld jóvedelme.

Igy évenként a holdak százezrei hevernek paragon, a kézi és ígás napszám óriási mennyiségét kötik le, mert szántani az ugart is kell, a nélkül, hogy helyenként a gyarló legelőről nem szólva, valami hasznot nyújtanának. Nagy és megbecsülhetetlen az a nemzeti vagyon, a mely így évről-évre veszendőbe megy. Igen sokan előszeretettel hangoztatják, hogy a népnek az ősihez való ragaszkodása, konzervatívizmusa nem engedi a gazdasági kultúra rohamos terjedését. Az ilyen kijelentés e merev formában nem áll. Mi sem igazolja ezt jobban, mint a homokon a kertészeti kultúra föllendülése, a filokszera által tönkretett szőlők újjá telepítése vagy a makóiak hagyma termelése, a nagykörösi világ piacot szerzett uborka-termelése, a félegyháziak híres baromfi tenyésztete, a zal iak kettős termelése stb., melyek mind a kis gazdák tanulmányosságának oly fényes jelei, melyek előtt a legképzettebb gazda is kalap levéve kell, hogy megálljon.

És ha a tanuláshoz csakugyan megvan a csirája a népben, akkor önkénytelenül kérdezzük, hogy miért kell a holdak millióinak a legkezdetelegesebb rendszerrel küzdeni? Hisz rendelkezésre állanak a fönt említett szakoktatási intézmények. Különösen ott vannak a földmives iskolák. — Tagadhatatlan, hogy ha egyébben nem is, de a gazdasági szakoktatásban megelőztük a nagy kultur népeket, de az is igaz, hogy a szakoktatás nem elégitette ki népünk minden rétegének az érdekeit. Nem pedig azért, mivel a tanintézetek a nagy birtoknak neveltek értelmes gazdákat, a földmives iskolák pedig a közép gazdáknak.

Ez pedig nem lévén kötelező, csak a vagyonosabbak tanulhattak, a szegényebbek pedig, akik erre a pályára mentek, azt kenyérkereső pályának tekintették. A törpe — paraszt — és kis közép-birtok tulajdonosa nem tanulhatott és nem is tanulhat, mert ahhoz nincs elég anyagi ereje, hogy az azzal járó költségeket viselje és hogy két éven át 16 évesnél korosabb gyermekét, mint munkakerőt nélkülözze. Az a néhány ösztöndíjas hely, a mely a földmives iskolákban van, csak csöpp a tengerben.

Itt tehát olyan intézményről kellett gondoskodni, amely a parasztbirtokoknak alkalmat nyújtson gazdasági ismeretei tágitására anélkül, hogy anyagi megterheléssel járjon. Ez pedig ezidő szerint csak a népoktatás keretében volt megvalósítható.

Ezzel az eszmével mintegy ötven év előtt is foglalkoztak gazdasági íróink, de az eszme mindaddig nem tudott testet öltetni,

amíg egy erős szociális és gyakorlati érzékű ember *Halász Ferenc* vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos nem vette kezébe az ügyet. Halász Ferenc az ismétlő iskolának gazdasági irányúvá való szervezését látta e kérdés legcélravezetőbb megoldásának. Az akkori vallás és közoktatásügyi miniszter az eszmét magáévá tette és a földmivélésügyi miniszterrel — aki szintén maradandó érdemeket szerzett a parasztbirtokos fölkarolásával — szakemberek meghallgatása után kiadta 1896-ban a gazdasági ismétlő iskolák tantervét. Ez iskolák fejlődése annyira fellendült, hogy az említett tanítóterv korlátai szűknek bizonyultak s így ezt már 1902-ben szélesebb alapokra kellett fektetni egy újabb tanítóterv keretében.

E szerint a gazdasági ismétlő oktatás két irányu. Az egyik túlnyomóan kertészeti, a másik pedig kertészeti és mezőgazdasági. A kertészeti irányúnál az iskola gyakorló területű az 1804. évi XII. törvény cikk alapján föllállított községi faiskola szolgálat, hol a fatenyésztésnek és nemesítésnek, valamint a konyhakerti vetemények termelésének minden mozzanatát *el kell, hogy sajátítsák* a gyermekek három év alatt. Ezeknél a mezőgazdasági és gazdasági állattenyésztés csak az elméletre, illetve a helyi, rendszeresen kezelt birtokok megismerésére szorítkozik. A másik ágat a mezőgazdasági irányú ismétlőiskolák teszik. Ez idő szerint ezek a lehető legteljesebbek. Ezekben a szakoktatást olyan, legalább is jelesrendű oklevéllel bíró tanító végzi, aki a tanítóképző elvégzése után még két évig volt valamely földmives-iskolánál és annak sikeres elvégzéséről bizonyítványt kapott.

Ilyen külön gazdasági szaktanítóval bíró gazdasági ismétlő iskola van az ország különböző helyein negyvenöt, melyek egyenként átlag husz katasztrális hold területtel rendelkeznek. Ezen a területen a helyi viszonyoknak legjobban megfelelő, de mindig célszerű és az okszerűség követelményeinek megfelelő épületek emeltetnek. *Fajtisztia* állatokat tartanak. Mezőgazdaság, faiskola és konyhakert vetésforgó szerint kezeltetnek; a szükséges és e kisgazda igényeinek legjobban megfelelő mezőgazdasági gépek és eszközök beszereztetnek. Mindezek fölhasználásával végzik a tanulók az összes gazdasági munkálatokat. Szóval, csak olyat látnak a község lakosai, amit saját gazdaságukban megvalósíthatnak minden akadály nélkül.

A leány ismétlő tanulóköteleseket külön erre a célra képesített tanítónők oktatják a vetemények termelésére, az aprójószág tenyésztésére, háztartási cikkek előállítására, sütésre, főzésre, varrásra stb. Mindezek nemcsak hogy közvetlenül szemléltethetők, hanem oly gyakorlati kaszonnal járó dolgok, amelyek idővel a legerősebb konzeratívizmust is megtörik és a népet az okszerű gazdálkodásba bevezetik.

Ezek az eszközök fogják az agrár szocializmust lehetetlenné tenni, a parasztbirtok jóvedelmét megkészszerezni és az ugar-rendszert kiküszöbölni. Ezekből láthatjuk, hogy a gazdasági népoktatás mily kiváló missziót teljesít.

Péterffy József.

Az őszi ugar tavaszi munkájáról.

Sokan még ma is azon téves nézeten vannak, hogy a tavaszi munkálatok közé az őszi ugar újbóli megszántását felveszik. Pedig evel nem hogy használnánk az elvetendő terménynek, de sőt az újbóli megszántás határozottan kárára van. Tudjuk azt, hogy az őszi szántás tavasszal, ha azt újból megszántjuk, rendesen kisebb-nagyobb mértékben tippanos szokott lenni és ennek folytán a föld hajcsövessége apad, víztartó képessége tetemesen csökken, úgy, hogy a szántás, ha pár napi meleg idő jön reá, téglaszerű kérges felületet mutat, amiből az elvetett mag nehezen bujhatik elő és ha kibujt, ha száraz idők járnak, azt nagyon megsínyli, mert a kérges föld hamar kiszárad.

Az őszi ugar tavaszi munkáját csak a gruberolásra kell szorítanunk, pedig gruberboronát kivált a Mezőségen édes keveset lehet látni — az az általános panasz reá, hogy karés földbe dugul, a gazt maga elé veszi és ennek folytán nem végez tisztességes munkát, ez igaz is, de ennek okát a viszonyoknak nem megfelelő eszköz megválasztásában leljük. A ludlábu gruberok bizony karés és gazos földre nem való, pedig nálunk általánosan a tengeri föld lesz tavasziak (szalmás) alá őszszel ugarolva.

Azt hiszem, nem végzek haszontalan dolgot, ha felhívom az érdekeltek figyelmét egy olyan boronára, (Umrath-féle) melynek szerkezete megkönnyíti a gazos földeken való munkát. Ezen boronának három új széles lapos fogai, mind a szénagyűjtő gereblye fogai dolgoznak, egyik fog illetve rugó előbb, a másik hátrább, ami az eldugulást kizárja, a rugók végei gyengén hegyesek és a szántás mélysége szerint a porhanyós földbe behatolnak, azt a húzott vonalon fölposhanyítják, kapálásszerű munkát végezve a tarackot fölszedik ami aztán a fogak körszerű hajlásán fölcsumszik s a föld színén elmarad anélkül, hogy a borona földugulna. A borona fogai a legjobb acélból vannak készítve, úgy, hogy ha akadályra talál, majdnem kiegyenesednek és ha az akadály például egy nagy rög, azt úgy megüti a rugó visszacsapódásánál, hogy szétmállik; nagyon ritka eset, hogy egy rugó eltörjön, nálam 10 évi munkája alatt három rugó törött el, amit utána kellett hozassak.

Ez a borona megtakarításra is nagyon jól beválik, a magot eltakarja és ha utána egy könnyű boronát járatunk, meglehetősen szép munkát végezhetünk. Munkája szapora, mivel nyomszélessége két (2) méter, könnyűnek nem könnyű, mert hat ökör kell belé, de ezt kipotolja a szép egyforma munkája és hogy egy tavaszi napon 7—8 holdat meg lehet vele dolgozni.

De visszatérve tulajdonképpen tárgyamra, ha olyan boronánk, ami a gruberolást elvégezze, nincs és azt különböző okokból be nem szerezhetjük, akkor jobb az őszi ugart egyszerűen közönséges hosszabb fogú boronával leboronálni, mintsem ismételve szántanak. Így az igaz, hogy tökéletes munkát nem végzünk, de elkerüljük a talaj gyors kérgesedését, a porszerű felület megóvjuk földünket a gyors kiszáradástól és az elvetett mag könnyen kibujhatik.

A hengerezést kivált szalmás gabonára teljesen fölösleges munkának tekinthetjük, mivel a henger a puha földet megnyomja,

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

megettömöríti, viztartó képességét tetemesen csökkenti ezáltal, amit pedig nem kárpótol az, hogy egy tetszetősebb sima felületet kapunk a hengerezés után, ez pedig csak ott jár haszonnal, ahol a hengerezést pár nappal kapálás vagy boronálás követi, mint a répánál, kivált cukorrépánál, hol is az a cél, hogy a zsenge plánta a sorokba korán felösmerhető és így kapálható legyen.

Csontos Miklós.

Szövetkezzünk baromfi-tojásaink értékesítése végett.

Azt hiszem felesleges fel is említeni, hogy egyesült erővel mindig szebb és nagyobb eredményt lehet elérni, mintha mindenki külön-külön, minden összhang és egyetértés nélkül működik. Nagy hibája azontán a magyaroknak, hogy az egyesüléstől idegenkedik, minek indoka az egymás iránti bizalmatlanság és irigységben rejlik. Pedig társulás útján még tyúkjaink tojásait is jobban tudnók értékesíteni, mint jelenleg.

Mert hogyan történik jelenleg a tojások értékesítése? Ha a szegény asszonynak holmi apró háztartási cikkekre van szüksége, vagy ha egy pohár pálinkát akar inni, zsebre teszen pár tojást és a szatócshoz viszi, ez ad érette sőt, gyufát, dohányt vagy pálinkát, — de soha se ad annak teljes értéke és a napi árfolyam szerint, hanem legfennebb $\frac{2}{3}$ értékéig. E szerint a köznép 33% a veszteséggel értékesíti tyúkjainak tojásait. Még rosszabbul jár az, ki a közeli városba viszi be azt értékesítés végett, mert 15—20 drb. tojásért feláldozza egy napi munkája értékét s ezen felül vámot is kell fizetnie, — szakgatja lábujját, elfárad, vagy áthül és betegséget is kaphat.

Mindez másként történe, ha minden községben lenne egy biztos és tisztességes vevője a tojásoknak, ki az így összegyűjtött anyagot osztályozva, nagyobb mennyiségbe szállítaná be a központba, hol azt részben a helyi fogyasztásban, részben a fővárosba vagy külföldre küldve értékesítenék.

Ezen eszme megvalósításához csakis akarat kell, a siker és anyagi haszon minden kockázat nélkül biztos és tökébefektetés sem kell hozzá.

Nézzük meg, miként értékesítik más országokban a tojásokat, tekintsük meg pl. a kis Dániát.

Dániában az 1870-ik évben az évi tojás-kivitel alig jövedelmezett 20,000 koronát és 30 évvel később, tehát 1900-ik évben már 18 millió koronán felül volt jövedelme a tojás-kivitelből. A jövedelemforrás ezen ága iránt az érdeklődés az 1878-ik évben kezdődött, midőn egy országos baromfitenyésztő egyesületet alapítottak, mely díjakkal tüntette ki a minta-baromfitenyésztő udvarokat. Ott már régebben szokás volt, hogy a tojásokat súly szerint értékesítették, minek természetes következménye lett, hogy mindenki minél nagyobb tojások termelésére törekedett. E célból nemesítették és fejlesztették a baromfi-állományt, mely ezen fáradságukat búsán megfizette. Egy tojás-kiviteli társaság alakult, mely az egész országot kerületekre osztotta, melyek mindenikében külön tojásgyűjtő és elárúsító szövetkezetet állítottak fel.

Minden egyes szövetkezet számot kapott és hasonlóan minden egyes szövetkezeti tag is, mely számmal minden darab tojást lebélyegeznek. Ez úton ellenőrzik a tojások frissességét, ki egyetlen záptojást szállít, 10 korona büntetést fizet.

Az 1902-ik évben 400 kerületi központ-

ban 15,000 szövetkezet tojásterménye lett összegyűjtve és Angliába küldve, hol azért oly magas árt kaptak, hogy minden egyes tojástermelőnek 88 $\frac{5}{10}$ fillér jutott a beadott tojások kilójáért, mely átlagos árnak igen kedvező, mivel egy kiló Plymouth-tojásban 17—18 darab van s így ez — egész évi átlagos árban — 5 fillérért lett értékesítve darabonként.

Ilyenforma szövetkezetet mi is alapíthatnánk. Minden községben vállalkozhatna egy arra való ember, pl. az énekvezető kántor, ki a községben termelt tojásokat naponként — tehát egész friss állapotban — beszedné. Ez pedig legkönnyebben lenne keresztülvihető úgy, ha az asszonyok iskolába menő gyermekeiktől küldenék be a tojásokat. Erről a beszédő, akár darabszám, akár súly szerint egy elismerő bárcát adna, az összegyűjtött tojásokat osztályozva ládába csomagolná s a mint egy láda tele van, azt a legközelebbi városba — vagy esetleg a budapesti vásárcsarnokba küldené, az ezért fizetett vételért pedig saját költségei levonása után, a tagok között kiosztaná.

Ezen úton a központba küldött tojások mindig frissek — legfennebb 4—5 naposak lennének; a termelők pedig 8 nap alatt kezüköz kapnák a tojások árát első kézből, tehát tetemes árvesztés nélkül.

Alakítsunk tehát szövetkezeteket s meg fogjuk látni, hogy tyúkjaink után nagyobb jövedelmünk lesz, mint a mennyit a kisbirtokos, nehéz munka után, birtokából nyer.

Z. K. E.

A tyúkok „sárgaláb—fehérláb” elméletéről.

Mindenik fajta baromfőről meg van állapítva bizonyos külső jelleg, melylyel birnia kell, hogy megállapítható legyen, miszerint az illető mely fajta-hoz tartozik. Ha bir mindazon külsővel, melyek az illető fajta-ra megállapítottak, akkor azt mondjuk az illető állatról, hogy ehez, vagy ahoz a fajta-hoz tartozik és hibátlan. Ha egy pár megállapított jellegzet hiányzik, vagy elmosódott, azt mondjuk, hogy hibás. Ha sok jellegzet hiányzik, illetve több fajtanak jellegeit viseli magán, azt mondjuk, hogy nem fajta, hanem keresztelés. Ha megállapítható a keresztelt állatról, hogy mikből kereszteltetett, akkor hibátlan a keresztelés. Ha meg nem állapítható, akkor hibás, vagyis minden cél nélkül összevissza kevert zagyvalék. Ha a hibátlan keresztelt állatok fajtajellegei állandósítottak, azaz eléretett az, hogy a keresztelt állatok magukhoz — úgy szín, mint alakra is — hasonlókat nemzeni képesek, akkor előállított egy új fajta. Ilyen új fajta baromfi volt annak idején a Plymouth, a Langshan és utjabban az Orpington.

Miután a gazdákat e három baromfi-fajta érdekelheti legjobban, lássuk mind a hármát a „sárgaláb—fehérláb” elméletéből kifolyólag.

A Plymouth fajta jellegéhez tartozik — többek közt — hogy a lába és csőre sárga, a Langshannak, hogy pala színű, az Orpingtonnak, hogy fehér színű legyen. Az Orpingtonnak ha nem fehér a lába, már nem Orpington többé, hanem aszerint, amint sárga, vagy pala színű, nevezhető: Plymouthnak, vagy Langshannak is. Vagyis még érthetőbben szólva, fessük meg például egy fehér Orpingtonnak a lábát és csőrét sárgára, avagy színre, a leghiresebb szakértők is félrevezethetők.

Abban az időben, midőn a Plymouthok feltűntek, azt mondták róluk, hogy úgy tiszta vérbeni tenyésztésre, mint keresztelésre felülmulhatatlanok. Különösen a kendermagos színváltozatúak keltettek méltó feltűnést és William Cookék odaát Angliában méreg drága pénzen szállították a világ minden tájára. Később az érdeklődés a Plymouthok iránt csökkenvén, jöttek a Langshanok. Erről azt mondták, hogy ez jobb a Plymouthnál, tojásai még barnább színűek és keresztelésnél a tojas színét még jobban átörökölteti. Jól van, a Langshant is szívesen fogadtuk és Cookék örültek ismét a sok megrendelésnek. E két fajta elárasztván a világot a kultur államok — köztük mi is — serényen hozzá fogtak a baromfi állományuk feljavításához, megnagyobbitásához. Keresztettek hozzá értők és hozzá nem értők, s az eredmény nálunk például az lett, hogy: semmisse lett. Tudás nélkül a keresztelés sem megy magától. A keresztelésnél azonban ott hagyta úgy a Plymouth mint a Langshan is egyik fajta jellegét, a sárga és pala színű lábat. Észlelték azonban, hogy egyes piacokon nagyobb keresletnek örvendő koppasztott állapotban azon baromfi, melynek fehér a bőre. Miután a sárga és pala színű lábuak közt is akad elég fehér bőrű, tehát ott, ahol szükség volt reá, ezeket válogatták ki úgy tovább tenyésztésre, mint a különleges piacokra is. Időközben azonban Cookék a Langshant fehér lábbal állították elő és mint új fajtanak Orpington nevet adtak. Jól megreklamirozva világgá kürtölték, hogy ime: itt a keresett jószág, itt a fehérlábú új fajta. Le a Plymouthal. Le a Langshannal. Az Orpington a jövő tyúkjá, ezzel kell ezután keresztelni. Ez az a fajta, amely fehér lábával, a fehér bőrét is átörökölteti.

Igazat adtunk újra Cookéknak. A mesés drága Orpingtonok importáltattak. Az Erdélyi Gazda mult év ápril 5-iki számában van leírva, hogy egy nem is egészen elsőrendű fehér színű és lábú Orpington-törzs ára: 1500 mond ezerötszáz korona.

És most már az Orpingtonokkal való keresztelést illetőleg álljunk meg egy kissé. Várnunk kell, mivel ezen keresztelés eredménye még ismeretlen.

Részemről az Orpington keresztelésektől sem várok — gazdasági szempontból — nagyobb eredményt, mint amilyen a Plymouth és Langshanokkal eléretett, annál kevésbbé, mivel az Orpingtonok behozatala és elterjedése, a „fehérláb—fehér bőr” elméletéből indult ki. Aki tudja azt, hogy nem minden sárga lábbal jár sárga, fekete lábbal fekete bőr, az nevéstésesnek kell hogy tartsa az egész elméletet. Hogy keresztelési célokra az Orpington volna a legjobb, a legelső és maradna is sokáig, illetve mindig, ezt annál kevésbbé hiszem, mivel oda át Angliában Cookék már dolgoznak egy új fajtan. Az új fajta neve ha jól tudom: „Grey Rocks”. Fajta jellegeit sem ismerem, de ne nem éppen valószínűtlen, hogy a lába „pepita” színű lesz. Lássuk már most a sárgalábúak gyengébb húsminőségét is. Hát lehetséges e ez? Nem valami tévedésen alapszik? Hiszen úgy tudjuk, hogy a hús finomsága két tényezőtől függ: az állat testnagyságától és életkorától.

Kisebb tyúkfajtanak finomabb a húsa, mint a nagyfajtaé. A kisebb fajta finom húsa magasabb életkor mellett is jobb, mint a hasonló nagyfajtaé. Fialat állatok melyek már érettség előtt használnak konyhai célokra — akár kis, akár nagyfajta-hoz tartoznak, akár sárgalábúak, akár nem —

Legnagyobb választék és legjutányosabb árián kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Flu és leányka fehérenemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérenemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyluzat szakszerűen készítve, olesó árban található.

Minden fajtaú és nagyságu szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

húsuk finom és különbséget talán még az elkényeztetett inyenc se tehet.

A gazdasági tyúknál tehát ne nézzük a lábát, de legyünk inkább tekintettel a jó tulajdonságokra, különösen a tojás hozamára, az élelmességére, hogy könnyen és olcsón legyen tenyészthető. *Az élelmesség és tojás hozam csökken a test nagyságával, mire való tehát az a szerfeletti törekvés, hogy egy gazdasági tyúk elefánt nagyságú legyen s hogy az elefántnak még fehér is legyen a lába.*

Geltch Lajos.

Tejkonzervek.

A tej gyors megromlásnak induló tulajdonságából és értékéhez kedvezőtlen arányban álló terfogatából eredő korlátolt szállító-képessége Bernstein A. és Casse mérnököket majdnem egyidejűleg arra a gondolatra hozta, hogy a tejet „fagyasztás” útján eltarthatóbbá és így nagyobb távolságra s a melegebb évszakban is szállíthatóvá tegye. Az 1893 ik évben szabadalmazott és gyakorlatilag legelőször Dániában alkalmazott ezt a Casse-féle tejfagyasztási eljárást Holm V. mérnök némi módosítással Németországba is bevezette s a stargardi tejszövetkezet ezen rendszer szerint hűtött tejet már több év óta szállít Berlinbe.

Ezen általános feltűnést keltett találmány e tejet összetételének és ízének megváltoztatása nélkül hosszabb időre eltarthatóvá teszi ugyan, de gazdasági és egészségügyi tagadhatatlan nagy jelentősége dacára ennek az egész világon keresett és bizonyos tekintetben nélkülözhetetlen fontos élelmi cikknek abszolút szállító-képességet kölcsönözni, s azt egyik világrészből a másikba, a legfélreesőbb távoli helyekre nehézség nélkül eljuttatható, könnyen forgalmazható kereskedelmi áruvá tenni még sem képes. Ez csak a tej besűritése, pastörizálása, vagy cukkorról való konzerválása által, valamint legújabbán száraz porrá aszalása útján volt elérhető.

Sűritett tejet nagyban kereskedelmi forgalom számára már 1866. óta az „Anglo-Swiss-Condensed-Milk Company” a zugi tó partján Chamban létező anyagára és ennek fiókjai, valamint a gyermektápláltszjéről világszerte ismert „Société Nestlé” állítanak elő. A besűrités útján készülő konzerv-tej eredeti hazája tehát Svájc, s évi kivitele meghaladja a 300.000 mmázsát mintegy 39 millió frank értékben. Azóta a sűritett tej készítése Európában elterjedt jóformán valamennyi országban, a többek között nevezetesen Norvégországban, Hollandiában, Olaszországban és Németországra is, mely országokba nagyobbára az először nevezett társaság vezette be azt és különösen Norvégországban indult gyors fejlődésnek; Amerika is nagyobb mennyiségeket állít elő e gyártmányból. Mióta a sűritett tej készítésének technikája, a féltékenyen őrzött gyártási módok és fogások titkolása dacára ismertté vált és kitűnt, hogy a svájci havasi tej minősége e termékre nézve közömbös s az bármely teljes tejből, sőt másodrendű olcsóbb minőségben lefőlözött tejből is jól állítható elő, nem forog fenn ok arra, hogy tekintettel a világszerte folytonos bővülésére és fokozódó keresletére a cikk gyártása máshol is, hol erre az előfeltételek kedvezők, fel ne karoltassék.

Németországban 5-6 gyár foglalkozik sűritett tej készítésével, melyek közül kettő a bajor Algauban az említett Anglo-Swiss Company tulajdona; egyike a legjelentékenyebbeknek Pfund drezdai tejnagykereskedő gyára, mely egy milliót meghaladó szelencét készít

évente. Az összes évi kivitel kerekében a 30 ezer mmázsát érte el mintegy 25 millió márka értékben, tehát a svájci kivitel egytized részének felel meg. A legnagyobb fogyasztó Angolország és ennek gyarmatai, hol a konzervtej általánosan használt cikk és újabbán a lefőlözött tejből készült cukrozatlan olcsóbb minőség is a szegényebb néposztály részéről élénk keresletnek indul. Jó és folyton növekvő piacok még Ausztrália, a Kapföld, Kína, Japán, Chile és Nyugat-Afrika.

A világszerte emelkedő befogadó képessége mellett és miután a sűritett tej mellékanyaga a cukor, Németországban a viszonyok ezen iparág fejlődésére — már kiterjedt világkereskedelmi összeköttetéseinél fogva is — igen kedvezőek. Az e téren tett több meghiusult kísérlet azonban a német vállalkozási kedvet visszatartotta újabb és nagyobb alapításoktól, noha ilyenek prosperálása alig lehet kétséges, miután a svájci két nagy társaság legújabbán ismét új gyárakat létesít. A nehézség és néhány kezdő gyár bukásának oka a gyártás technikai részleteinek ismeretében rejlik. Maga a gyártás módja és folyama ismeretes, azonban a jó és tartós árú előállítását biztosító, évek során át szerzett gyakorlati tapasztalatokból merített és kipróbált eljárási módok és fogások egykönnyen el nem sajátíthatók, mivel a létező gyárakba bejutni nem igen lehet, s mert azok gyártási titkaikat lehetőleg megőrzik. Ezért nem csodálható, ha az olyan vállalkozás, mely kellő gyakorlatossággal nélkül mindjárt nagyobb mértékben veszi fel üzemét, zöld ágra vergődni nem tud, különösen ha meggondoljuk, hogy a legvirágzóbb nagy vállalatok is naponként néhány kanna tej feldolgozásával kezdték meg üzemüket és csak hosszasan és beható kísérletezés után fejlesztették tovább.

A sűritett tej gyártásnak jövedelmezőségére nézve számadatok nem állnak rendelkezésünkre s ilyeneket szerezni alig lehet; de tekintettel arra, hogy a drezdai gyár literenként 12 pfenniggel és drágábban fizetett tejet dolgozik fel és hogy a Svájcban annak gyártása már a legfinomabb ementhali sajtot termelő vidékbe is befészkelődik, a gyártás bizonyára szép haszonnal jár.

Ez időszereint kísérletek folynak egy nagy horderejűnek ígérkező amerikai találmánnyal, mely a tejet egyszerű és olcsó módon száraz porrá aszalni és minden más anyag hozzáadása nélkül hosszú időre konzerválni képes, úgy, hogy a vízben feloldva ismét eredeti minőségébe állítható vissza, s így — ha beválik — a legtökéletesebb és legideálisabb tejkonzerv készítésének módját oldaná meg.

Nagyjában ugyanazon indító okok, melyek a tej konzerválását teszik szükségessé, a vaj konzerválására is vonatkoznak.

Szelence-vaj elnevezés alatt ma már mindenhol és nálunk is ismert konzervált vaj jó minőségben való előállítására Németországban különös súlyt helyeznek, s a német gazdasági egyesület által évenként rendezett vándorkiállításokon már évek óta a „konzervek” (Dauervare) számára jelentékenyebb díjakkal dotált külön csoport létezik, melyben a hosszabb tengeri próbaút telt szelence-vajkészítmények foglalják el az első helyet. A gyártás és kivitel terjedelméről megbízható adatokat gyűjteni nem sikerült, de mint már említettem a jelenlegi vajkivitel tetemes része valószínűleg konzervált vajból áll.

A vajtermelés nagymérvű növekedésével és kifejlődésével mindinkább nagyobb mennyiségű lefőlözött tej kerülve rendelkezésre és miután tudvalevőleg a vajtermelés jöve-

delmezőségének egyik sarkpontját a lefőlözött tej megfelelő értékesítése a vajgyártás képezi, a vajgyártás ezen külladéka számára alkalmas értékesítési módok után való keresés különféle tejmeléktermények előállítására, jelesen a casein és tejcukor gyártásának felkarolására is vezetett.

Casein gondosan lefőlözött tejből nyert turóbból vegyi úton készült és teljesen száraz sárgásfehér por alakjában kerül forgalomba. Eredetileg főleg erőtápszerek előállítására használtatott fel, legújabb időben azonban sokoldalú alkalmazhatóságánál fogva nagy jelentőségre tett szert és a különböző iparágak egész sorozatának értékes segédanyagává fejlődött, felhasználásának tere pedig napról napra még folyton növekszik. A vegyészeti iparban, a festékgyártásnál mint alap és kötőanyag, a szövőiparban mint kikészítési anyag és kiválóan a papiriparban bir elsődrendű fontossággal. A finom papír, a színes fényképészeti és chrompapír, a játékkártya és mosható papirkárpitok stb. előállításánál ma már alig nélkülözhető anyagot képez s ezenkívül gyógyszerek és tápszerek készítéséhez, a csokoládé gyártásához, bor derítésére, azután mint ragaszanyagot és még sok másféle technikai célra kiterjedt mérvben használ.

A fokozódó keresletnek örvendő e tejtermék előállítását a német tejjgazdaság eddig csak korlátolt mérvben és még csak néhány tejszövetkezetben, valamint Berlin legnagyobb tejkereskedője karolta fel, pedig technikai felhasználása ma már olyan jelentékeny hogy, ez a gyártás kibővítését követelné. A belföldi termelés legújabbán ugyan lendületnek is indult s eddigi tartózkodása részben bizonyára a külföld erős versenyének tulajdonítható, miután a caseint felhasználó bizonyos iparágak a külföld és első sorban az amerikai gyártmányt előnyben részesítik, melyet a hat millió dollár részvénytőkével dolgozó „Casein-kompany of America” technikai célokra különösen alkalmas és egyenletes minőségben a belföldinél mmázsánként 10—20 márkával és még ennél is olcsóbban képes szállítani.

Németország évente 8000 mmázsá caseint hoz be mintegy 800.000 márka értékben, legnagyobb részt az északamerikai Egyesült-Államokból, azután Dániából és Oroszországból is. Ez időszereint a belföldi legjobb minőségű áruért 100 kg.-ként 100 márkát fizetnek, míg az amerikai technikai caseint Hamburgban 70—75 márkáért kínálják.

Tejcukor készítésével mintegy 8—9 gyár foglalkozik s ezek termelése a belföldi szükségletet állítólag kielégíteni képes. Minthogy azonban e tejterméket a gyógyszerészeti iparon kívül újabbán az anyatej pótló, csecsemő táplálására rendelt tehéntejhez való vegyítésre is felhasználják, a kereslet emelkedő irányzatot mutat, minél fogva a külföld behozatala is jelentékenyen növekszik. A tejcukor és tejsav behozatala kitétt:

1900-ban	1590 mmázsát	143.000 M. értékben,
1901-ben	2085 „	188.000 „

mely mennyiség főleg az északamerikai Egyesült Államokból, részben pedig Olaszországból és Hollandiából származott.

E jelentékeny behozatal az árak alakulására nem maradt hatás nélkül, s azok a korábbi 120 márkáról 80 márkára súlyedtek. A német új vámtarifában megállapított magas behozatali vám és a gyárosok egyesülése következtében azonban az árak ismét felemelkedtek s azok ez időszereint tisztán olvadó, teljesen albumin- és caseinmentes tejcukorért

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos áron elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

nagyban 100 kilogrammonként 00. sz. 125 márka, 0. sz. 115 márka.

Hogy milyen jelentőségre vergődhetik a tejgazdaság és hogy milyen jelentékeny összgeket juttathat az a külföldről némely országok közgazdaságának, ez kitűnik a külkereskedelmi forgalomban szereplő tejtermékek értékének a lakosság számához való viszonyításából. Addig míg Németország minden egyes lakosa e címen 0.72 márkát, Belgium 1.77 márkát, Nagybritannia pedig 12.56 márkát fizet évenként a külföldnek, a többi európai államok részben igen nevezetes bevételre tesznek szert tejgazdasági termékeik kiviteléből, úgy, hogy a külföld által ezekért fizetett összegekből minden egyes lakosra:

Dániában	52.77	márka
Svájcban	15.95	"
Hollandiában	15	"
Svédországban	7.86	"
Norvégiában	3.51	"
Franciaországban	0.61	"
Olaszországban	0.61	"
Ausztria-Magyarorsz.	0.14	"
A Magyarbirodalomban	0.52	"

vagyis 0.61 korona esik.

Báró Malcomes Jeromos.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Komlóskerti kísérletek.** Az elmúlt két évben a komlótermesztési szaktanár kezdeményezésére több gazdaság a komlóskertben is végzett termelési kísérleteket s azok eredményeit a „Gazdasági Lapok“ január hó 15-ki száma közli: a főbb eredményeket itt adjuk: Az 1-ső kérdés az volt: tőkénként hány inda adja a legjobb termést? Az *algyógyi* földmivesskóla komlóskertjében jó földön a 4 inda adta a legnagyobb termést s megfigyelték, hogy 1—2 indájú tőkének jobban szenvedtek a komlóbolhától és szélától; a *fejéregyházi* telepbirokon a 3 indás tőke adta a legjobb termést; a *fogarasi* ménésbirtok ucsai komlósában a 3 indás tő 250, a két indás 400 kg. toboz termést adott. A 2-ik kérdés az volt: melyik az a drót- vagy karóhosszúság, a mely legjobban megfelel a komlónövénynek? A *csízi* gazdaság 7.5 méteres drótnán kúszott komló adta a legtöbb termést; *Fehéregyházán* az 5.5 méteres karón termett legtöbb toboz; a *szászkerézi* postamester kertjében a 8 méteres karón termett legtöbb: 820 gramm. A 3-ik kérdés az volt: mikor leghelyesebb szedni a komló-tobozt? Találtatott, hogy az általános szedés előtt 15 nappal szedett tő adott 485 grammot tőkénként. 10 nappal 493 grammot 5 nappal 535 grmot; az általános szedés idején (aug. 18.) szedett tőke adott 560 grammot, utána 10 nappal 588 grammot, de ez már túlérett s erős szagú lett. A különböző eredményeket különböző fajták, talajok, fekvések okozzák, bár ezek összehasonlításából is tanulságos adatokat meríthetünk.

+ **A burgonyaszállítványok megfagyása ellen.** A kora tavasszal vagy késő őszi szállítás burgonyát nagyon könnyen érheti a megfagyás veszedelem. Ezt egyszerű módon el lehet háritani a németországi Érchegeység vidékén divó eljárással, amelynek lényege az, hogy a burgonya szállítására használandó zsákokat hideg vízbe mártják azután a burgonya bezsákolása után kívülről ismét meg-

öntözik. Az ily módon csomagolt burgonya a legerősebb fagyokat is baj nélkül kibírja, mert a zsák szövetébe ivódott víz megfagy és olyan rossz hővezető burkot képez, mely a hideg behatolását, vagyis inkább a zsák belsejének hőkisugárzását meggátolja. Még jobb, ha ketős zsákba csomagoljuk a burgonyát úgy, hogy azt előbb száraz zsákba töltjük és ezt egy nedves zsákba bujtatjuk. Ez a tapasztalatok szerint teljes védelmet nyújt a szállított burgonya megfagyása ellen.

+ **A borsózsizsik** (*Bruchus pisi*) pusztításának meggátolásáról *Fritze* német birtokos az alábbiakat írja az „III. lv. Ztg.“-ban:

„Gazdaságomban 15 éven át minden évben 25 morgen területen Viktória-borsót termeltem. Miután az altalaj nagyon kötött volt, a borsót legtöbbször csak április második felében lehetett vetni, a termés hozam nagyon változó volt, de a borsózsizsik egyáltalában nem lépet föl. 8 éven át a borsót mindig április utolsó napjaiban vettem, a következő évben azonban nagyon kedvező tavasz és a borsóval bevetendő terület már márciusban oly száraz volt, hogy a borsót a szokásos vetési idő helyett 4—5 héttel korábban vettem. A borsó nagyon jól kelt ki, nagyon jól kötött magot, de csaknem valamennyi magban benne volt a borsózsizsik úgy, hogy az egész termést meg kellett daráltatnom és azt fölettem. Ezután 7 évig ismét a régi módon, április utolsó napjaiban vettem a borsót és az nem volt egy évben sem zsiszikes. A korai vetés zsiszikességének magyarázata az, hogy a környékben vadon tenyésző hüvelyeseken élősködő zsiszik vette magát bele a korai vetésbe, amint azonban ismét későn vettem, a zsiszik ismét a vadon termő hüvelyesekre szorult.“

Ezen tapasztalathoz azon megjegyzést fűzhetjük, hogy hazai viszonyaink között a szárazabb klímájú vidékeken a késői vetés gyenge terméseket szolgáltatna, azonban a Szepességben az esetleg beválhat.

+ **Sertéshizlalás Dániában.** A tejgazdaságok Dániában oly mértékben kifejlődtek, hogy azok melléktermékeit, uvezetesen a lefőlözött tejet és a savót nem tudták célszerűen felhasználni. A sovány tejből eleinte sajtot készítettek, de miután azt külföldi kivittel nem tudták jól értékesíteni és a sajtermelés melléktermékét: a tejsavót szintén felhasználatlanul kellett hagyniok, újabban sertéshizlalásra használták, miután sertéseiket az angol piacon jól értékesíthetik.

A tapasztalás azonban csakhamar rávezette őket, hogy a tejgazdasági hulladékok egymagokban a sertéshizlalásra nem alkalmasak és azokat erőtakarmánnyal, nevezetesen szemes takarmánnyal kell keverni. Ilyen póttakarmány a köles, mely adott körülmények között igen jól bevál, hátránya azonban aránylag magas ára. Tekintetbe jött azután az amerikai tengeri és ezt használták is, főképpen mint erőtakarmányt.

Az ily módon felhizlalt sertéseket azonban Angliában nem szívesen fogadták és nem fizettek értök olyan magas árat, mivel az így felhizlalt sertések húsa nem volt ízletes és szalonnája lágy összeállású; ennek okát pedig a kukoricában keresték és felteszik, hogy a kukoricaszemben egy zsirnemű vegyület van, mely a szalonna összeállását hátrá-

nyos módon befolyásolja és olvadási hőfokát alászállítja.

Frys számos kísérlettel megállapította, hogy a hús és szalonna ily módon való elértektelenedése csak úgy kerülhető el, ha a kukoricát mint póttakarmányt csak addig használják, míg a sertés 60 kgr. testsúlyt ér el, s azontúl más erőtakarmány, célszerűen köles használtatik. Kimutatta továbbá azt is, hogy a kukoricának ezen káros hatása elmarad, ha nem egyedül használtatik, hanem más szemes takarmánnyal keverik.

Frys kísérletei szerint, ki több száz sertéssel végzett ily irányú kísérleteket, a kukorica különösen télen a sertéshús- és zsirtermelésére kártékony befolyású, s szerinte hasonló hatása van még a napraforgómagnak is. (*Deutsche Landwirtschaftliche Tierzucht, 1904. 41. szám.*)

EGYLETI ELET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése

— 1905. január 18. —

Elnökölt: Szabó József egyleti elnök.

Előadott: Tokaji László egyleti titkár.

Jelen voltak: Eöry Tivadar, Molnár Sándor, Reich Albert, Nagy Dezső, Nagy Lajos, Jakab László és dr. Szentkirályi Ákos egyleti tagok és Éber Ernő s. titkár.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök *Reich* Albert, *Nagy* Dezső és *Eöry* Tivadar tagokat kéri föl.

1. Múlt ülés hitelesített jegyzőkönyve fölolvastatván — elfogadtatott.

2. Október és november hóról szóló pénztári jelentés fölolvastatván, az októberi 22525.53 K. bevétellel és áthozattal

1016.50 „ kiadással és

21509.53 „ egyenleggel;

a novemberi 21758.83 „ áthozat- és bevétellel

2496.38 „ kiadással és

19262.45 „ egyenleggel — tudomásul vétetett.

3. Egyleti titkár előadja:

a) a földmivelésügyi miniszternek a kereskedelemügyi miniszter rendeletét tárgyaló 11370/eln. sz. leiratát, melyben a *Tokaj-hegyaljai* bornak a hamisítástól való kivételes védelméről értesít. — Tudomásul vétetik.

b) a földmivelésügyi miniszter 11110/IV./1. számú leiratát, melyben arról értesíti az E. G. E.-et, hogy *Csérer* Lajos gazd. vándorszaktanárnak a nagyenyedi ev. ref. tanítóképzőhöz való beosztását hatályon kívül helyezte. — Ig. választmány arra való tekintettel, hogy az erdélyi komlótermelés állása és fejlesztése szempontjából a komlótermesztési vándortanári állás eddigi szervezetben való fönntartása, sőt fejlesztése kívánatos, a leiratot örvendetes tudomásul veszi.

4. Az O. M. G. E. 67/1905 sz. átiratában, mely a *cukorrépa-termelők* és cukorgyárosok közti jogviszony rendezésének szükségét emeli ki — ig. választmány Deák Ignác és Varga Kálmán tagokat kéri föl a javaslat megszerkesztésére és előterjesztésére.

5. A torontálmezei gazdasági egyesület által február 11-én rendezendő gazdagylésre szóló meghívó — tudomásul vétetett.

6. A Magyar Gazdaszövetség 719/1904. számú átiratára, melyben tagjai közé való

A leg-
bizto-
sabb

a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által megvizsgált és ólomzárolt

Lóhere és
Lucerna-
mag,

mely kiváló minőségben és jutányos árban beszerezhető

HALDEK

magnagykereskedésben, József főherceg ö. es. és kir. Fensége udvari szállítójánál

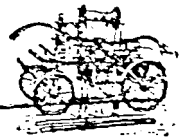
Budapest,
Károly-körút 9. sz.

KÖHLER ISTVÁN tűzoltószerszám-, szivattyu- és gépgyára

1468

(ezelőtt GEITTNER és RAUSCH-czég tulajdona)

Gyár: X., Kőbánya, Felső Vaspálya-utca 5. BUDAPEST, Iroda és mintaraktár: VII., Erzsébet-körút 34.

Fecskendők, kútszivattyúk, szivó- és nyomó-tömlők, létrák, fáklyák jelző szerek, egyéni felszerelések. — Árjegyzék és költségelírányzatokkal díjmentesen szolgál.

belépésre hívja föl az E. G. E.-et. — ig.-vál a tagok közé való belépést határozza.

7. Erdélyi Falka-vadász Társaság átirata, melyben a múlt évre megadott volt 300 K. versenydíjat megköszöni és a folyó évre is kéri — tudomásul vétetik azzal, hogy a versenydíj a f. évben is megadatik.

8. VIII. Nemzetközi Állatorvosi kongresszus meghívóját és programját küldő átiratára — ig.-vál. azt határozza, hogy a rendes tagok sorába beiratkozik és az egylet képviselőjével Jakab László és Reich Albert tagokat bizza meg.

9. A Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének 1302/1904. sz. átiratára — ig. választmány a végrehajtó-bizottságba Hegedüs Sándor, br. Jósika Gábor és Tokaji László tagokat, a nagygyűlésre gr. Bánffy György, báró Feilitzsch Arthur, Hegedüs Sándor, Jakab László, br. Jósika Gábor, Lészai Ferenc, Szabó József, dr. Szentkirályi Ákos, Szilágyi Mihály és Tokaji László tagokat jelöli és hozza javaslatba a közgyűlésnek.

10. Közgyűlés napját — ig.-választmány április 16.-ára tűzte ki.

11. Az udvarhelymegyei gazd. egyletnek átiratát, melyben a melyben a február 28.-án tartandó tenyészállatdíjazásra és kiállításra erkölcsi és anyagi támogatást kér — ig. választmány Lészai Ferenc v. tagot és Tokaji László e. titkárt bizza meg a képviseltetésével és a múlt évben adott díjsegélyt a f. évre is megszavazza.

12. A kolozsvári gazd. tanintézet 763/1904. sz. átirata melyben arról értesít, hogy az állami ösztöndíjas helyet földm. miniszter az E. G. E. ig. választmányának kijelölése alapján adományozta — tudomásul vétetik.

13. E. titkár a megnövekedett ügyménetre és az egyleti kiadványok külső alakjára való tekintettel egy írógép beszerzését hozza javaslatba. — Ig. választmány az írógép beszerzését határozza és ezen célra 500 koronát szavaz meg az 1905. költségvetés terhére.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gróf Kornis Viktor és báró Kemény Gyula.**

Az erdélyi mezőgazdaság két tevékeny, lelkes munkását gyászolhatja az erdélyi gazdatársadalom e két jeles tagjának elhunytával.

Gróf Kornis Viktor, az Erdélyi Gazdasági Egylet alapító-igazgató-választmányi tagja, a szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület elnöke egész hosszú élete alatt nagy és becses munkát folytatott az erdélyi

mezőgazdaság fölvirágoztatására, az agrár-eszmék elismertetésére. Ahol és amikor ezekért dolgozni, vagy küzdeni kellett, ott és akkor Kornis grófot mindig ott láttuk a munka, vagy küzdés homlokerében. Súlyos veszteség ezen kiváló tagjának elhunytá az egész erdélyi mezőgazdaságra, de különösen Szolnok-Doboka vármegye mezőgazdasági élete és gazdasági egyesülete részére.

Báró kemény Gyula, pusztakamarási nagybirtokos, az E. G. E. alapító tagja csöndes visszavonultságban, zajtalan munkával szolgálta egész életével az erdélyi agrukultúra ügyét. Mint kitűnő gazda, mint puritán jellemű ember használt sokat a köznek, embertársainak és hazájának egyaránt. A közszereplés teréről visszavonulva, szűkebb körben is kiváló szolgálatokat tett ott, ahol élete nagy részét erős munkásságban eltöltötte.

Áldás legyen emléken e két sokat dolgozott, sokat küzdött gazdának. Emlékük az általuk adott példa utánzásával váljék örökössé.

— **A kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet ifjúsága** folyó hó 14.-én igen érdekes vita-gyűlést tartott, amelyen Gyerkő Márton és Érsek Elek II. éves hallgatók tartottak bevezető előadást. A tárgyak kellő megvitatásában részt vettek dr. Szentkirályi Ákos igazgató, dr. Seyfried Károly és Varga Kálmán tanár urak.

— **Baromfi-termelő szövetkezet Udvarhelymegyében.** Udvarhely vármegyében mozgalom indult meg baromfi-tenyésztő szövetkezet alakítása iránt, amely első sorban a kivitel forszírozására akar törekedni. A mozgalom élén enesei Dorner Béla ismert kiváló szakíró s Udvarhelymegyébe delegált miniszteri megbízott s Hlatky Miklós, az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület titkára áll.

— **A székelyföldi legelők fejlesztése.** A székelyföldi kirendeltség kidolgozta már a székelyföldi legelők használati rendszerét és rásegíti ezzel a földmivelő népet, hogy ne csak a törvény rendelkezéseinek tegyenek eleget, de legelőjük legjobb hasznosítását önön érdekben és célszerűen biztosítsák. Tallián Béla földmivelésügyi miniszter megbízta Koos Mihályt, a székely kirendeltség vezetőjét, hogy a tiroli és sweici hegyilegelőket tanulmányozza.

— **Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület. 1905 évi működése.** Dec. 13.-án a tagok szokatlan érdeklődése — 67 tag jelent meg

— mellett tartotta meg második rendes közgyűlését. E közgyűlés állpította meg az 1905. évi munkarendet, mely a következő: 1. A jövedelmek szaporítása végett minél szélesebb körű propaganda kifejtése a tagok szaporítása érdekében. 2. 24 kzszegeben kigazdák részére titkár, ügybuzgó gazdák, lelkészek, tanítók által 40 népszerű gazdasági előadás tartatik. 3. Faipari tanfolyamot rendez, az előző évben rendezett kosárfonó-tanfolyamban résztvevőket nyersanyaggal segítyezi. 4. Folytatni fogja az üszöbevásárlásokat, melyeket kedvezményes fizetési feltételek mellett ad ki első sorban tagjainak. 5. Fentartja a szüzuglyát, amelynek részére kibérelt legelőt nagyobbítani fogja. 6. Lépéseket tesz csikólegelő létesítésére. 7. Kigazda tagjai közt kedvezményes áru, esetleg ingyenes vetőmagot oszt ki oly takarmánynövényekből, melyeknek nagyobb mértékben való terjesztése kívánatosnak mutatkozik. 8. Tagjai részére biztosításoknál, gépek, vetőmagvak beszerzésénél kedvezményt iparkodik szerezni. 9. Állatkiállításokat rendez, a kigazdák kült jutalmul pénzdíjak helyett gazdasági eszközöket ad. 10. Vidékenként egy-egy minta trágyatelepet rendez, szántás-versenyek rendez. 11. A gyümölcsfatermesztés előmozdítása végett lépéseket tesz, hogy a vármegyei állami erdészeti hivatal kezelése alatt álló gyümölcsfa-telepekből kiadásra kerülő csemeték kedvezményes áron az egyesületnek adassanak ki és hogy a beszercei szilvacsemeték minél tömegesebben természetesenek. 12. A székelyföldi min. kirendeltséget segélyakciójában támogatja. 13. A gazdakörök, szövetkezetek létesítését elősegíti; azok elnökeit saját választmánya rendes tagjai közé fölveszi. 14. A gazdasági kérdéseket állandóan figyelmére méltatva, közbenjár oly vármegyei gazdasági közvélemény kialakulására, amely a vármegye és az ország érdekeinek megfelel.

— **Mézértékesítés.** Az Orsz. Méhészeti Egyesület kebelében mézértékesítő bizottság alakult, melyet Tallián földmivelésügyi miniszter is támogatni kíván és kamatmentes tőkét bocsajt a bizottságnak rendelkezésre, hogy a méztermelőknél készletükre előleget adjanak. A méhészeti vándortanítók által gyűjtött adatok szerint az ország 12,211 községében, a honnét az adatok befolytak, 206,736 mozgórrendszerű és 355,130 közönséges köpüben 561,856 méhcsalád volt. Termett 29,971 mm. méz és 1,927 mm. viasz, 9,9 millió k. értékben. A mézértékesítés segélyezésének vezetésével Marton miniszteri titkárt bizta meg a földmivelésügyi miniszter.

— **A szárazság és a csemetefák.** A tavaszi szárazság következtében ez évben az állami gyümölcsfatermesztési telepek készlete is tetemesen kevesebb, mint más években és

Szalay Gyula
Műszaki-gazdasági cikkek, gépolaj és
vetőmagvak
nagykereskedése,
Budapest, V., Perczel Mór-utca 2-ik szám.

Legjutányosabb árak mellett szállit: **arankamentességre** államilag

ólomsárolt Lóhere és Luczernamagot,

bármilyen kis mennyiségben is, eredeti quedinburgi

Répmagvakat, Bükkönyt, Nyulszapukát

s mindennemű takarmány- és gyeplűmagot, ugyszintén

GÉPOLAJOKAT, KOCSIKENŐT, ZSÁKOT, PONYVÁT,

LÓFOKRÓCZOKAT

s minden egyéb gazdasági cikket.

„AGRARIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleketfej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekéfejek.

Porvédő kerekék.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyeim: „Agraria“ Budapest,

Tiszta acélanagy
saját
hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

igy a földmivvelésügyi miniszter sajnálattal kénytelen lesz az egyébként jogosult kérelmeket redukálni, melyeket több ezer számban kedvezményes áru csemeték engedélyezéséért beadtak. A kérvényeket a jövő hó folyamán elintézik.

— **Mérsékelt vetőmagszállítás.** Németországban mostanában oly tarifa-javaslatot készítenek elő, amelynek értelmében mindenféle vetőmagokban jelentékeny, helyenkint ötven százalékig terjedő díjmérséklést engedélyeznek a vasúti szállításhoz. Tekintettel arra a mérhetetlen gazdasági haszonra, amely elsőrangú vetőmag felhasználása által a mezőgazdaságra hárul, sürgősen ajánljuk intéző köreink figyelmébe ez ujitást, amely a vasúttal nézve nemcsak károsodással nem, hanem határozottan haszonnal járna, mert rendkívüli módon emelné a vetőmag vasúti forgalmát.

— **Napraforgómag kerestetik.** Egy fiúmei kiviteli cég arról értesíti egyesületünket, hogy külföldi és tengerentúli üzletfelei gyakran tudakozódnak nála nagyobb mennyiségű fehér és fekete fajtájú napraforgómag iránt. Ha nagyobb mennyiségben állana ez a termés a megkereső cég rendelkezésére, úgy azt állandó exportcikkek közé felvenné. Egyesületünk az e részbeni ajánlatokat készséggel közvetíti.

— **Az amerikai gabonatermés,** mint azt most meg lehet állapítani, olyan gyenge volt az idén, amilyen már nem volt 1899. óta. Az 1904. évi búzatermés 149.495,220 mmáza volt az előző évi 172.211,895 métermázsával szemben. Ezt a kisebb termést részben a búzával bevetett terület csökkenése, részben a termés rosszabbasága okozta. 1903-ban 24.732.483 hektár volt a búza területe, 1904-ben csak 22.105,720 hektár. Az 1904. évi hektáronkénti átlagtermés a búzánál 6,76 mmáza volt az előző évi 6,96 mmázsával szemben. A búza ára Amerikában bushelenként (1 bushel = 27 kg.) 1,9—1,11 és 1,19 dollár közt variált, ami 19—20 korona árt jelent 100 kg. onként. A termés gyengesége következtében a kivitelre került gabona mennyisége is jóval kevesebb az idén, mint más években. 1904. július 1-től november 3-ig 23.834,163 bushel volt a kivitel, míg 1903-ban 54¹/₄ millió, 1902-ben 59,5 millió, 1901-ben 108 millió bushel. Tehát egész bátran lehet ebből azt a követ-

keztetést vonni, hogy az amerikai verseny a gabona világgiacon az idén nem lesz olyan erős, hogy tehát a gabona árai nemcsak színvonalon fognak maradni, de mikor az amerikai gabona elmaradása érezhetővé fog válni, még emelkedni is fognak.

— **A kísérletügyi központi bizottság.** Tallian Béla földmivvelésügyi miniszter jóváhagyta a kísérletügyi központi bizottság új szabályzatát. Az új szabályzat azt célozza, hogy a fellendült magyar kísérletügyi ezentúl még hatékonyabban és a mezőgazdaság minden ágára kiterjesztessék. Ebből az okból a miniszter felhívta az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, az Országos kertészeti, a szőlészeti és borászati, s az erdészeti egyesületeket, hogy egy-egy tagot delegáljanak a bizottságba, amely állandó választmányban, szakbizottságokban és teljes ülésben fogja szolgálni a kísérletügyet. A bizottság elnökévé a miniszter Kazy József miniszteri tanácsost, jegyzőjévé Károly Rezső, a földmivvelésügyi miniszteriumba beosztott gazdasági akadémiai tanárt nevezte ki.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603. Cheque számla: a Magy. Irsz. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogközlösönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolítja az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtok.

VÁLTÓ.

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdaságosoknak,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket, Gőzszéplő-készleteket, Tolókerék-rendszerű vetőgépeket, Egytetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészgépi berendezéseket, Szecskavágókat, Répavágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

1461

Trodalmi jelentés! az 1905. évre szóló Hasznos Könyvnaplár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felületi a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban. A könyvnaplárban előforduló műveket csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű segédkönyvet mindenkinek díjtalanul és bérmentve küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat felülről gazdag tartalmú könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket. Csekkünk, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinek, még a legszerényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részletek mellett beszerezhesse.

Tessék kérti az 1905. évi Hasznos Könyvnaplárt díjtalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa

• Könyv-, mű- és zenemű- •
nagykereskedés és kiadóvállalat
Budapest, Ujvilág-utca 16.

1460.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

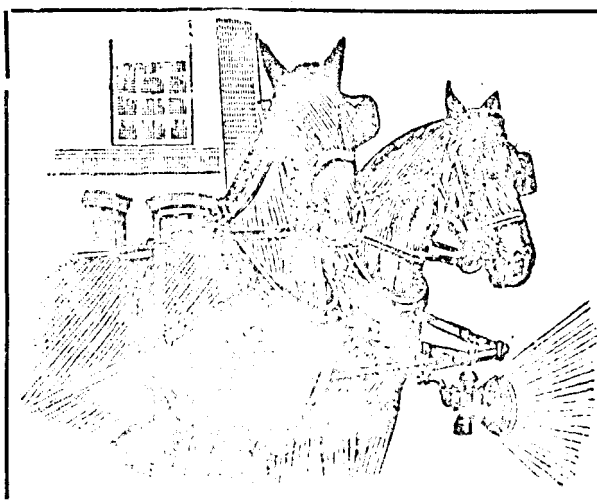
Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Acetylen-Lámpák,

ugymint asztali-, kerti-, udvari-, istálló-, konyha-, kézi-, bánya-, valamint kocsirud-, kocsiodal-, kocsipózna-, kerékpár- és automobil-acetylen-lámpák legnagyobb választékban:

Miklós Testvérek nagykereskedésében,
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 20. sz. (Andrássy-út sarok.)

1471
Árjegyzék ingyen és bérmentve. Telefon 16 37.

— A „Flumel kávébehozatali Társaság,,
kolozsvári fióktelepe, Mátyás királytér 12.
szállit bérmentve és vámmentesen *eredeti*
flumel árakban kávé, teát, rumot,
francia és hollandi liqueuröket, cso-
koládét, cacao. 1436.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50
évi törlesztéssel 4-95 százalék-,
nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesz-
téssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett (s
magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os
záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesz-
téssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő
házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részlet-
fizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok érté
kére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve
az Erdélyi Gazdasági Egylet
bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os
záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentes

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására
hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és
előzékeny eljárása révén kitünő hírnevű

„Nagyszzebeni földhitelintézet“

részeről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésben legkedvesebb kötelessé-
gem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló felek-
nek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárás-
sal szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással
készségesen díjmentesen szolgállok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden
kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher
viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár
helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő
csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“,
— amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzintézetek
közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni.
mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő
és minden esetben akár eredményes- akár nem ter-
hesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benó Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Erdélyi születésű, de 12 év óta az
alföldön alkalmazott uradalmi kertész, első-
rendű jártassággal a kertészet, szőlé-
szet és pinczekezelés minden ágában,
mírói jó bizonyítványai tanuskodnak. Mivel
visszakivánczik Erdélybe, tehetségeinek meg-
felelő alkalmazást keres. Zárt levélbeli megke-
reséseket kér **Jakab János** urad. kertész
Tompá, u. p. **Battonya**, Csanádm. 1480

Hantz Sándor könyvkötő

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló
izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések
fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek.

A címre kérem vigyázni.

1479.

Óvári répamag, == duppau zab, magyar bikák

1484.

állandóan kaphatók:

Gr. Teleki Arvéd,

drassói uradalmában, u. p. Koneza.

A Magyar Gazda Könyvtára.

A „Falusi Könyvtár“ a gazdaság minden ágából képekkel ellátott ismertetések közöl. A könyveket elsőrangú gazdasági szak-
írók írják. — Egy-egy füzet ára 1 korona.

Földművés.

A földművelés alapelvei.
Gazdasági trágyaismé.
A termőföldről.
A műtrágyázás vezérfonala.
A szántás és vetésről.
Mezőgazdasági káté

Haszonkertészet.

A házi kertek berendezése.
A kis konyhakertészné.
A kis konyhakertész
Haszonnövények termelése.
A gazdasági és haszonnövé-
nyek termelése.
Kereskedelmi növények.

Ipari és keresk. növények.

A burgonya és cukorrépa.
Dohánytermelés.
Gyógynövények.
Komlótermelés.
Takarmánynövények.
A kendertermelés.
Seprőczirok termelése.

Gyümölcsstermelés.

A kis gyümölcsstermelő.
Gyümölcsfatermesztés.
Bogyós gyümölcsök.
Dinnyetermesztés.

Hasznos és kárték. állatok.

A gazda, kertész és erdősz

leghasznosabb állat-ba- rátaik.

Káros rovarok ismertetése.
A phylloxera, a koloradó-
bogár és a vértetű.
Növénybetegségek.

Szőlőművelés és borászat.

A szőlőművelés kátéja.
Borászat és pinczegazd. káté.
Az előrehaladt borkezelés.
Védekezés a szőlő ellenségei
és betegségei ellen.

Állattenyésztés.

Az egészséges állatok gond-
ozása és a betegek ápolása.

A sertésenyésztés.

A sertés nevelése stb.
Az állat és élete.
A szarvasmarha-tenyésztés.
A lótenyésztés és lógond-
zás, 2 füzet.

A juhtenyésztés és gyapjú- isme.

A tengerinyul tenyésztése
Apró majorság.
A szarvasmarha tenyésztése
és, hasznosítása, 2 füzet.
A juhtenyésztés alapvonala.

Méhészet, selyemtenyésztés.

Magyar méhészkönyv.

Szederfa és selyemhernyó-
tenyésztés.

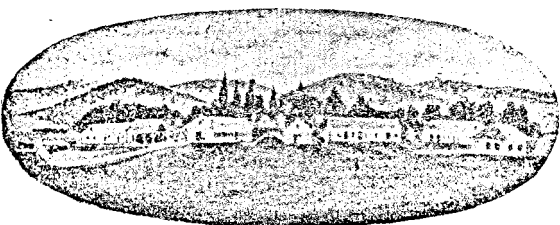
Gazdálkodás.

Mezőgazdasági káté.
Mezei gazda naptára.
Miként emelhetjük gazdasá-
gunk jövedelmét.
A szarvasmarha haszonvét.
A gyümölcs értékesítése.
Gazdasági számvitel.
A száraz építészet.
Ügyes-bajos ember könyve,
2 füzet.
A kisgazda tanácsadója.

Kaphatók: **LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (Wodianer F. és Fia) Részvénytársaságnál BUDAPEST, V., Andrásy-út 21. sz.**

és minden könyvkereskedésben.

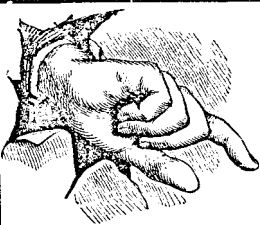
1463. I.

Eladó birtok.

Kisküküllővármegyében az áll-
mástól 5 kilométer távolságban fekvő
480 cat. hold prima rét, szántó, legelő,
szőlő és erdőből álló birtok megfelelő
udvarházzal, gazdasági épületekkel
ellátva eladó, ára 56,000 forint.

Czim a kiadóhivatalban megtud-
ható. 1415

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különle-
gességek (óvszerek)
csakis **F. Bergeran-**
flis leghíresebb páris
gyárostól legelőnyö
sebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,

Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes ár-
jegyzék ingyen és
bérmentve 1356

A legjobb uj, egyszer
— használt —

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a
legolcsóbban kapható

FISCHER J.

ponyva- és zsákáru-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

széna- és szalmaszállítás-
hoz a legjutányosabb köl-
csöndíj mellett. 1451

A legszolidabb kiszolgálás.

Jutányosan eladó

Százados

uj marhamérlegek

1500 kigr. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 mé-
ter hosszú, 1 1/2 m. széles,

Uj szekér

hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados. toló súlylaj
4 méter hosszú, 2 méter széles. 1424

Becserélek

6cska marhamázásokat uj hidmérlegekre. — Minden
mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban
tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérleg-
műszerész.

Budapest, VII., Dohány-utca 78.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

1458

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, ipari czélokra alkalmas compound lokomobilokat, szesz- és benzin-motorokat,

MILLENIUM

fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

Az „Athenaeum” irod. és nyomd. r.-társulat kiadásában megjelent

Gazdasági Művek.

Bakay N. Kendertermelés	3.—	Roboz. Szénkéreg alkalmazása	3.—
— Lentermelés	2.40	Rödczki. Keresk. és ipari növények, 2 köt.	4.80
Baranyay. Konyhakertészet	3.40	— A juh és gyanju ismertetése	4.—
Brümmer. A takarmányozás gyakorlata	4.—	— Gyakorlati répatermelés (2. kiad.)	2.—
Gothard S. A városi hulladékok értékesítése	3.—	— Gazdasági tanácsok (Új kiadás).	3.—
Grubiczy G. Tyukok	—60	— Takarmánytermesztés	3.—
— Baromfitenyésztés I., II.	3.60	Rovara F. Répatermelés	5.20
Hilgard. Szikes talajok öntözése	2.—	Schmid J. Jóságaink rendezése	2.60
Kenessey K. Trágyakezelés	1.—	Semler. Gyümölcsértékesítés	2.—
— A buza vetőmag	1.—	Sporzon. Mezőgazdasági üzenet	5.60
Kiss Verner. Aprójószág tenyésztése	2.40	— Mezőgazdasági számvitel	4.—
Lázár. Gazdasági segédeszközök	3.60	Szabó A. A házi állatok bonczana	8.—
L'coteux. A csalamádé és egyéb takarmányok	4.—	Szalay. Burgonyatermelés	3.—
Milhofer. Mezőgazdasági munkáviszonyok	6.—	Szilassy Z. Fű-féle takarmánynövények	4.—
Mittermeyer. Szeszgyártás	2.—	Szűts Mihály. Mezőgazdasági becsléstan	4.80
Molnár I. Szőlőink ujjaalakítása	2.40	Tormay. A szarvasmarha I.	4.—
Ottó-Benes. Rózsatenyésztés	1.80	— II.	8.—
Papst. Szarvasmarhatenyésztés	10.—	Vadászműszótár, magyar-n. és n.-magyar	1.60
Praznovszky. Dobánytermelés	2.—	Wolf. Okszerű takarmányozás	4.—
Raiffelsein A hitelszövetkezetek	2.—	Zlamal V. Állatkor- és gyógytan	11.—

Kaphatók az Athenaeum r.-t. könyvkiadó hiv.-ban (VII., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

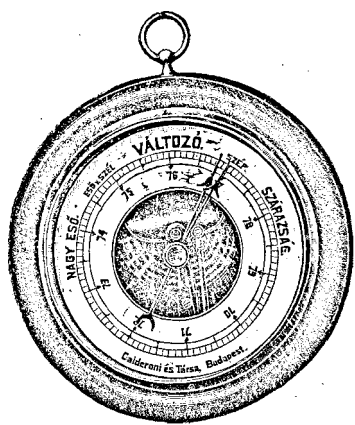
Az Athenaeum r.-társulat kiadásában megjelent alábbi műveket különösen

Vadászat kedvelők figyelmébe ajánljuk:

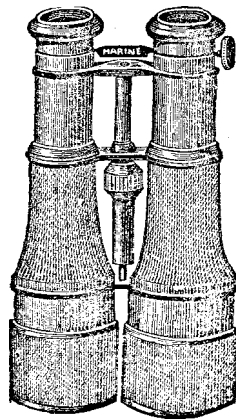
Diezel-Mika. Az apróvad vadászata	20.—
Fónagy. A vizsla idomítása	6.—
Hynsphil. Az angol vizsla	4.—
Mika. Vizslaidomítás kötve	2.40
Hanusz István. A növények világából	3.—
— A fák birodalmából	4.20
Balkay Adolf. A szarvas és vadászata diszköt.	10.—
Bársony István. Magyar természeti és vadászati képek, diszkötésben	13.—
— Vig világ, diszkötésben	24.—
— Erdőn, mezőn, diszkötésben	20.—
— Mulattató vadászrajzok, diszkötésben	8.—

Kiváló művészek remek, eredeti rajzaival és műmellékletekkel.

Kiadta az Athenaeum irod. és nyomda r.-t. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54.) és megrendelhető ugyanott, mint minden hazai könyvárusnál. 1470 I.

Calderoni és Társa
Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal- és minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vilamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szeszmérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározása.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-lánczok rectificációval, szögtűző korongok, szögtűkrök, léptékek és rajzszerk.

Tábori, vadász és színházi látcsövek, Zeiss, Busch és Goerz-féle prismás távcsövek, Szemüveg és orrcsüptetők és védőüvegek, Fényképészeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1439

KONKOLYI ISTVÁN
mérnök

fajtyúk-tenyésztete

Krompach-vasgyár.

Valóban elsőrendű, telivér törzseimnek csiraképességre kipróbált keltő tojásai darabonként:

Sárga orpington 1 kor. 1327

Fehér orpington 1 kor. 50 fill.

Kendermagos plimúth 50 fill.

Patent csomagolás 1 kor., törött tojást ingyen kicseréljük.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú műtrágyafélék, ugymint: csontliszt és ásványi szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérészködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

Ifj. NAGEL OTTÓ kiadása.

BUDAPEST, VIII., MÚZEUM-KÖRÚT 2. SZÁM.

Vadásznaptár 1905. évre. I. évfolyam. A vadászat iránt érdeklődők örömmel veszik tudomásul, — ezen rendkívül hasznos, igazán hézagpótló és gyakorlati használhatóságánál fogva minden vadász nélkülözhetetlen kis kézikönyvének — megjelenését.

A mű összeállítása és annak könnyed kezelhetősége hazai vadászunk egyik legelismertebbjét, *Remetei Károly Jánost* dicséri. Beosztásánál fogva egyedül álló a maga nemében, látszik, hogy a szerző adatait nem theoretikus fejtegetésekből, hanem a gyakorlati vadászatból merítette! Az év minden hónapjára külön van hasznos útmutató, illetve útmutató a vadászat helyes gyakorlására, pontos útmutató a töltények készítésére, kitűnően szerkesztett löjegyzék jegyzetekkel. A vadászati törvénynek egész terjedelmében való beiktatása, nemkülönben a csinos és tetszetős kiállítás is a művet rendkívül értékesé teszi! Megjelent *Budapesten ifj. Nagel Ottó kiadásában, Múzeum-körút 2. sz. Ára:* csinos vászonkötésben 1 kor. 60 fillér. 1450. II.

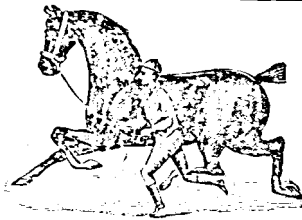
Céggel bármely könyv megrendelhető. Könyvjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Páris 1900. világiállítás: „GRAND PRIX.”

KWIZDA-féle restitutions fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

Egy üveg K. 2.80.

40 év óta az udvari istállóban a katonai és polgári nagyobb istállóban használatban, nagyobb megerősítés előtt és után erősítőül, inak merevése ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.

Pneumatic. bokavédő szallaglégpárnával.

Bokavédő szalagok

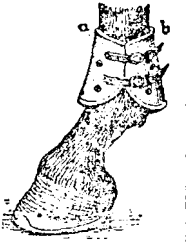

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig a bal és jobb lábra.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. „ 2. sz. | 27—30 cm. „ 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dróbnként | Fekete, barna v. fehérszín.
1. sz. K. 5.50. 2. sz. K. 5.90. | 1. sz. K. 5.90 2. sz. K. 6.40.
3. sz. K. 6.40. 4. sz. K. 7.30. | 3. sz. K. 6.80. 4. sz. K. 7.70.

Főraktár: 1291. I.

Kwizda János Ferencz cs. és kir. osztr., magy. kir., román kir., és bolgár fejedelmi udv. szállító kerületi gyógyszerész, Korneuburg. bei WIEN.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárból.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1351.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi párisi világiállításán **Grand Prix**-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czímem:

VODICKA F.

földbirtokos

Smrztiz, (Hanna)

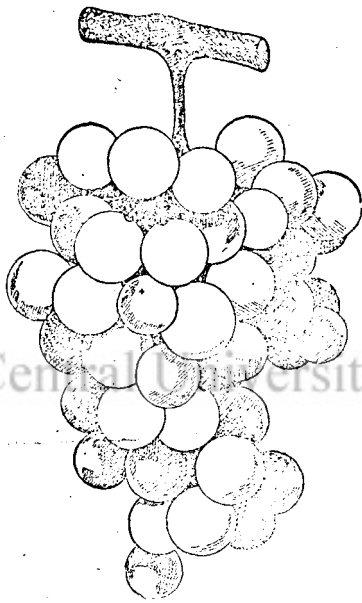
Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

1131

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

TELEP

TELEP

1429

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segítségével és állami felügyelet mellett létesült.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— „
	élet	200.000.— „
Tartalékok	„	255.200.02 „
	Összesen:	2.125.200.03 K.
1901. évi fölösleg	„	90.349.— K.
1902. „	„	59.752.36 „
1903. „	„	109.331.73 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszint: az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltóköcsönöket nyujt és BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD

Wertheimer József

1391

mezőgazdasági szesz-,
szeszfinomító, sajtolt
szeszélesztő gyára és
tejgazdasága

Kolozsvár, Árpád-út 38.

Széna és Szalma

400 mm. elsőrendű réti és 100 mm. hegyi széna, továbbá: 500 mm. kitűnő buza-szalma

eladó.

Czím:

WEISZ MÁRTON gazdasága

1472 Kodor,

Vasut és posta: Dész.

RÁCZ GYÖRGY a teletcska magaslatán fekvő kulai jolánföldi szőlőtelepét és kertészetét bérbe vettem, amiről a nagyérdemű közönséget értesítve megjegyzem, hogy főtörékvésem lesz a legszolidabb kiszolgálás

lás a fajtisztaság megőrzése a jolánföldi szőlőtelep jóhírnevének ápolása. Egyben jelzem, hogy a szőlőtelepen kapható: 1. Szokványminőségű gyökeres és sima zöldajtvány. 2. Amerikai és európai gyökeres és sima vessző. 3. Gyümölcs,

kajszin- és barackfák, Gleditsia és minden más felülmuló **Maclura Aurentiaca** elősövény.

MANHOLD KÁLMÁN nagybérő, Kula, Bácsm. 1456

Világhírű!

a „**REKORD**” festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevelével a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

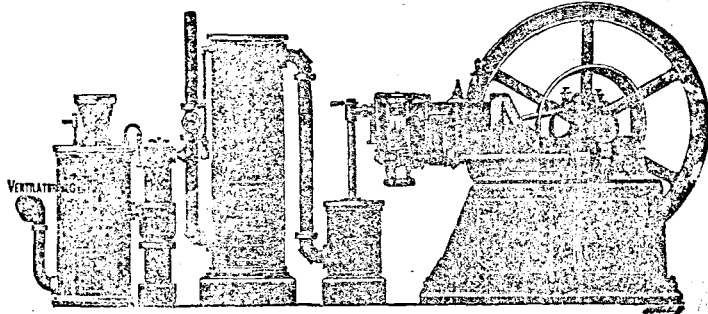
Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63cm. nagyságban ára **20 korona.**
Legfinomabb kivitelű **Blom-, Platin- és krétarajz** ára **5 kor.**

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. (1382.)

„**REKORD**” festészeti műintézet

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 46.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroléum-motorok és locomoblok, szilv-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

1465.

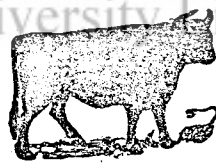
Könyvek bámulatos olcsó árban!

Jókai: Összes művei 100 kötet, diszk. 250 frt, helyett csak 130 frt. — kr.	
Szilágyi: Magyar nemzet története, 10 kötet, diszk. 80 frt. helyett	35 „ — „
Gracza: Szabadságharc története, 5 kötet, diszk. 36 frt. helyett	12 „ — „
Eötvös báró: Összes munkái 20 kötet, diszk. 52 frt. „	28 „ — „
Mikszáth: Összes munkái 20 kötet, diszkötés 60 frt. „	30 „ — „
Petőfi: Összes munkái 2 kötet, remek képekkel, diszes kötetben 36 frt helyett	15 „ — „
Ben'czkyné: Összes munkái, 20 kötet 60 frt helyett	30 „ — „
Bársony: Róna és erdő, gyönyörű diszkötés 6 frt. helyett	3 „ 50 „
Gárdonyi: Göre Gábor összes munkái 10 kötet 18 frt helyett	11 „ — „
Jókai: Szabadságharc, diszkötésben 12 frt helyett	6 „ — „
Vas Gereben: Juratus élet, diszk. 2 frt 80 kr. helyett	1 „ 40 „
Bajza: Összegyűjtött munkái 3 k. d. szkötésben 17 frt helyett	6 „ — „
Flamarion: Világ vége, 7 frt helyett	3 „ 50 „
„ Csillagok világa 2 k., diszkötésben 3 frt helyett	1 „ 50 „
„ Újabb csillagászati olvasmányok 4 frt helyett	1 „ 50 „
Marlitt: Vén ki-asszony titka, diszk., 2 frt 80 kr. helyett	1 „ 40 „
Radó: Költők albuma, remek diszkötés, 5 frt helyett	3 „ — „
Jókai: Kis dekameronja, 100 novellái, 3 diszkötés 7 frt. 50 krajcár helyett	4 „ — „

Kaphatók **BRÓDY F.** antiquar-könyvkereskedőnél, Budapesten, V. Váci-körút 28. sz. Ugyanitt bármely szakba vágó könyvek, valamint könyvtárak legjobb áron vétetnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve 1448.

Száj- és körömfájás ellen

biztosan s alaposan gyógyító szer a legújabban feltalált, előkelő gazdák s szaktekintélyek által kipróbált s kitűnőnek bizonyult

— dr. BIRO-féle —
BOVINOL

mely úgy száj-, mint körömfájásnál biztosítja a gyors és alapos gyógyulást. — A **BOVINOL** bekenésnél undort nem gerjeszt, az állatok étvágyát nem rontja, a szájüreget nem csipi, de kellemes hűsítő hatásánál fogva az állatok könnyen türik. — **Használata:** Pamacsal a szájüreget naponta 2-szer kell jól bekenni; 1—2 nap múlva, midőn a nyálfolys megszűnik elegendő 1 szer. Körömfájásnál a piszoktól megtisztított körömök között kell bekenni.

I üveg ára 2 korona. 1376

Főraktár: Wolff-gyógyszertár, Kolozsvár.

Megrendeléseket elfogad az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is

BÜKKFA-SZÉN

waggonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért Retteggi sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségén számíttatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni Szállítunk szemet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Karácsonyi és Újévi ajándéknak

legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és Fiúk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

Mérték szerinti fűzők a legújabb formában és kényelmes viseletűt készítenek. Vidéki rendeléményt pontosan eszközlők, gyermekruha rendeléményénél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó árút küldök. Baba kelengye, keresztelő készlet állandóan raktáron a legfinomabb kivitelben. — **Határozott jutányos árak.**

Szíves pártfogást kér

1434

Stein S. és Társa,
Mátyás kir.-tér 2. sz.

1905. január 1-től a tanácsház alatti helyiségben.

Hiánytpótló munka.

A magyar könyvtermelés diadala!!

Páratlanul álló diszes kiállítású, képekkel gazdagon tarkított, érdekesen megírt munka jelent meg a nagyközönség számára:

A Világ Történelme

SZERKESZTI
ENDREI ZALÁN.

Ezt a munkát kiváló művészi értékű, nagy mesterek festményei után készült színes műmellékletek díszítik. A munkában magában 1200 több szép értékes, érdekes kép van.

A szép, pazar pompájú műmellékleteken, a gyönyörködtető képekhez teljesen megfelelő érdekes előadású a szöveg, amely oly könnyedén, oly szórakoztatóan adja elő a világ történelmét, hogy az olvasónak nemesak gyönyörűsége telik benne, de szellemi pihenésül is szolgál. A munka nem száraz tudományos könyv.

Mindenki, aki a történelem iránt érdeklődik, ennek a munkának a megismerése után azt fogja mondani: Ez az, amit régen keresek, ez az amire szükségünk van.

Hogyan győződhetünk meg ennek igazságáról?

Kérjünk mutatványszámot, melyet a kiadóhivatal ingyen küld meg.

1464. I.

Mi a munka ára?

Füzetenként 40 fill. (20 kr.), előfizetési ára $\frac{1}{4}$ évenként (13 füzetért) 5 kor. 20 fill. (2 frt 60).

Minő kedvezményben részesül, aki előfizet?

Ingyen kap a munka 3 kötetéhez páratlanul álló, diszes iparművészeti becsü bekötési táblát. A tábla értéke 20 korona. Ezt csakis az előfizetők kapják. Amikor a munka készen lesz, ára tetemesen drágább lesz, mint most füzetenként vásárolva, vagy előfizetés útján.

Hogy rendelhetjük meg legkényelmesebben a munkát?

Levágjuk az alábbi szelvényt, egy levelezőlapra ragasztjuk és a levelezőlapra a következő címet írjuk:

A Világ Történelme t. kiadóhivatalának

Budapest,

VII. Erzsébet-körut 38.

A „Világ Történelme“ Kiadóhivatalának

Budapest, VII., Erzsébet-Körut 38.

Alulírott ezennel megrendelem A Világ Történelme című füzetekben megjelenő, képes diszmunkát és kérem, hogy címemre a hetenként megjelenő füzeteket elküldjék, az $\frac{1}{4}$ évi előfizetést 5 K. 20 fill. (2 frt 60 kr.) utánvétellel az első füzet beküldésekor szedjék be; a további előfizetést negyedévenként pontosan előre fogom beküldeni. Jelen megrendelésemből kifolyó rendes előfizetésemért kedvezményül megkapom a munkához készült diszes bekötési táblákat és a füzetgyűjtő mappát teljesen ingyen.

aláírás.

Kérjük tisztán és olvashatóan kitölteni.

Megrendelő neve:

Allása:

Teljes címe (város, utca, megye, u. p.):

!! Tessék mutatványszámot kérni !!